

VÄRRI VELI-MATTI (2002). Kasvatus ja ”ajan henki” – tulkintoja psykokaapitalismin armottomuudesta

Ajan henki, Zeitgeist, muodostuu niistä ideologisista, uskonnollisista ja metafysisistä näkemyksistä, jotka vallitsevat kulloinkin kulttuurissa ja ovat luonteeltaan kaikenkattavia ja läpäiseviä. Ne asettavat yksilöiden moraalisen toiminnan ja kasvatuksen yhteisölliset ”kehukset”. Siksi nykyisessä yhteiskunnallisessa tilanteessa kasvatuksen edellytyksiä ei pidä arvioida riippumattomina uusliberalistisesta ideologiasta ja sen tehokkuus- ja tulosajattelusta. Taloudellisista arvioista on tullut kaikkivoipa ajan henki. Syvin metafyyminen muutos on tapahtunut yksilön ja yhteiskunnan suhteessa. Kansalaisuuden merkitys on irronnut aiemmasta kollektiivisesta kiinnostuksesta ja kysymys identiteetistä on tullut kansalaisuuden paikalle. Kirjoittaja ennakoii myös sitä, millaiseksi ajan henki saattaisi kehkeytyä nykyisen jälkeen ja sen seurauksena.

VÄRRI VELI-MATTI (2002). Education and Zeitgeist - Interpretations of the merciless nature of psychocapitalism

The spirit of the times, zeitgeist, consists of the ideologies, religious and metaphysical views prevailing in a culture at a given time, and which are universal and penetrating. They set the societal “framework” for an individual’s moral activity and education. For this reason, we should not evaluate the preconditions of education independently of neoliberalistic ideology and its ideology of efficiency and the bottom-line. Economic values have become an omnipotent zeitgeist. A deep metaphysical change has taken place in the relationship between the individual and society. The meaning of citizenship has become detached from its earlier collective groundings, and the issue of identity has replaced citizenship.